

DROŠĪBAS DATU LAPA

1. IEDĀLA: Vielas/maisījuma un uzņēmējsabiedrības/uzņēmuma identificēšana

1.1 Produkta identifikators

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40
Produkta kods	467457-DE01
DDL #	467457
Produkta veids	Šķidrums.

1.2 Vielas vai maisījuma attiecīgi apzinātie lietošanas veidi un tādi, ko neiesaka izmantot

Vielas/maisījuma lietošanas veids	Automobiļa motora kartera smērviela. Lai saņemtu konkrētu informāciju par lietošanu, skatiet attiecīgo tehnisko datu lapu vai sazinieties ar uzņēmuma pārstāvi.
-----------------------------------	--

1.3 Informācija par drošības datu lapas piegādātāju

Piegādātājs	Nordic Lubricants A/S BP Division Valguma 5 , LV-1048 Riga, Latvia
E-pasta adrese	MSDSadvice@bp.com

1.4 Tālruņa numurs, kur zvanīt ārkārtas situācijās

NEATLIEKAMĀS PALĪDZĪBAS TĀLRUŅA NUMURS	Carechem: +44 (0) 1235 239 670 (24/7)
--	---------------------------------------

2. IEDĀLA: Bīstamības apzināšana

2.1 Vielas vai maisījuma klasificēšana

Produkta definīcija	Maisījums
---------------------	-----------

Klasifikācija saskaņā ar regulu (EK) Nr. 1272/2008 [CLP/GHS]

Nav klasificēts.

Sīkāku informāciju par ietekmi uz veselību un simptomiem, kā arī par apkartējās vides riskiem skat. sadaļas 11 un 12.

2.2 Etiķetes elementi

Signālvārds	Nav signālvārda.
-------------	------------------

Bīstamības apzīmējumi	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.
-----------------------	--

Drošības prasību apzīmējumi

Profilakse	Nav piemērojams.
Reakcija	Nav piemērojams.
Glabāšana	Nav piemērojams.
Iznīcināšana	Nav piemērojams.
Marķējuma papildelementi	Satur C14-16-18 Alkilfenols. Var izraisīt alerģisku reakciju. Drošības datu lapa ir pieejama pēc pieprasījuma.

ES Regula (EK) Nr. 1907/2006 (REACH)

XVII pielikums – dažu bīstamu vielu, maisījumu un izstrādājumu ražošanas, tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumi	Nav piemērojams.
---	------------------

Īpašas prasības iepakojumam

Konteineri, kam jābūt aprīkotiem ar bēriem nepieejamu aizdari	Nav piemērojams.
---	------------------

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 1/12
Versija 3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts	Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.	(Latvia)	Valoda	LATVIEŠU

2. IEDĀLA: Bīstamības apzināšana

**Taustāmais bīstamības
brīdinājums** Nav piemērojams.

2.3 Citi apdraudējumi

**PBT un vPvB ekspertīzes
rezultāti** Produkts neatbilst PBT vai vPvB kritērijiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1907/2006 XIII pielikumu.

**Produkts atbilst PBT vai
vPvB kritērijiem atbilstoši
Regulas (EK) Nr.
1907/2006 XIII pielikumam** Šis maisījums nesatur vielas, kas noteiktas kā PBT vai vPvB.

**Cita bīstamība, kas
neatbilst klasifikācijai** Attauko ādu.

IZMANTOTAS MOTORELLAS

Izmantotā motorella var saturēt bīstamus komponentus, kas var izraisīt ādas vēzi.

Skatīt šīs drošības datu lapas 11. sadaļu "Toksikoloģiska informācija".

3. IEDĀLA: Sastāvs/informācija par sastāvdalām

3.2 Maisījumi

Produkta definīcija Maisījums

Sevišķi rafinēta bāzes eļļa (IP 346, DMSO ekstrakts < 3%) Patentētas piedevas.

Produkta/sastāvdalas nosaukums	Identifikatori	%	Regula (EK) Nr. 1272/2008 [CLP]	Veids
Destilāts (naftas), hidrēts, ar augstu parafīnu koncentrāciju	REACH #: 01-2119484627-25 EK: 265-157-1 CAS: 64742-54-7 Indekss: 649-467-00-8	≥25 - ≤50	Nav klasificēts.	[2]
Destilāts (naftas), hidrēts, ar augstu parafīnu koncentrāciju	REACH #: 01-2119484627-25 EK: 265-157-1 CAS: 64742-54-7 Indekss: 649-467-00-8	≥25 - ≤50	Asp. Tox. 1, H304	[1] [2]
naftas smērellas, C15-30, hidrogenētās, neitrālās uz eļļas pamata	REACH #: 01-2119474878-16 EK: 276-737-9 CAS: 72623-86-0 Indekss: 649-482-00-X	≤10	Asp. Tox. 1, H304	[1] [2]
Naftas ziežellas, C20-50 pēc hidroapstrādes, pamatsastāvdaļa ir neitrāla eļļa	REACH #: 01-2119474889-13 EK: 276-738-4 CAS: 72623-87-1 Indekss: 649-483-00-5	≤10	Asp. Tox. 1, H304	[1] [2]
Naftas destilāti, ar šķīdinātāju no parafīniem attīrtā smagā parafīnu frakcija	REACH #: 01-2119471299-27 EK: 265-169-7 CAS: 64742-65-0 Indekss: 649-474-00-6	≤3	Nav klasificēts.	[2]
C14-16-18 Alkilfenols	REACH #: 01-2119498288-19	≤0.3	Skin Sens. 1B, H317 STOT RE 2, H373	[1]

Augstāk minēto H formulējumu pilnu tekstu skatīt 16. nodalā.

Veids

[1] Viela, kas klasificēta ka bīstama veselībai vai videi

[2] Viela, kam noteikta arodekspozīcijas robežvērtība

[3] Viela atbilst PBT kritērijiem saskaņā ar Regulas (EK) 1907/2006 XIII pielikumu

[4] Viela atbilst vPvB kritērijiem saskaņā ar Regulas (EK) 1907/2006 XIII pielikumu

[5] Viela, kas rada līdzīgas bažas

[6] Papildu izpaušana uzņēmuma politikas dēļ

Pieļaujamās robežvērtības darba vietas gaisā, ja tās ir pieejamas, ir publicētas 8. nodalā.

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 2/12
Versija 3	Publicēšanas datums 20 Septembris 2021	Formāts	Latvija	Valoda LATVIEŠU
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.		(Latvia)	

4. IEDĀLA: Pirmās palīdzības pasākumi

4.1 Pirmās palīdzības pasākumu apraksts

Saskare ar acīm	Ja nokļūst acīs, nekavējoties tās skalot ar lielu daudzumu ūdens vismaz 15 minūtes. Acu plakstiņi jātur atstatu no acu āboliem, lai nodrošinātu pilnīgu izskalošanu. Pārliecināties vai nav kontaktlēcas, ja ir, tad izņemt. Nodrošināt medicīnisko palīdzību.
Saskare ar ādu	Rūpīgi mazgājiet ādu ar ziepēm un ūdeni vai lietojiet atzītus ādas tīrīšanas līdzekļus. Novilkta notraipīto apģērbu un apavus. Mazgāt apģērbu pirms tā atkārtotas izmantošanas. Rūpīgi notīriet apavus, pirms to atkārtotas lietošanas. Nodrošināt medicīnisko palīdzību, ja kairinājums kļūst spēcīgāks.
Ieelpojot	Ja ieelpots, pārvietot svaigā gaisā. Ja parādās simptomi, sniegt medicīnisko palīdzību.
Norīšana	Neizraisīt vemšanu, ja vien šādu norādījumu nav snieguši medicīnas darbinieki. Ja parādās simptomi, sniegt medicīnisko palīdzību.
Pirmās palīdzības sniedzēju aizsardzība	Nedrīkst rīkoties bez atbilstošas apmācības vai pakļaujot sevi riskam.

4.2 Svarīgākie simptomi un ietekme – akūta un aizkavēta

Lai iepazītos ar detalizētāku informāciju par simptomiem un ietekmi uz veselību, skat. 11. nodalā.

Iespējamā akūta ietekme uz veselību

Ieelpojot	Zemā izgarojumu spiediena dēļ to ieelpošana apkārtējos apstākļos parasti nerada problēmas.
Norīšana	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.
Saskare ar ādu	Attauko ādu. Var izraisīt ādas sausumu un kairinājumu.
Saskare ar acīm	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.

Aizkavēta un tūlītēja, kā arī hroniska ietekme, ko rada īslaicīga un ilgstoša iedarbība

Ieelpojot	Pārmērīga gaisā esošu pilienu vai aerosolu iedarbība var izraisīt elpošanas ceļu kairinājumu.
Norīšana	Liela daudzuma vielas norīšana var izraisīt nelabumu un caureju.
Saskare ar ādu	Ilgstoša vai atkārtota saskare var radīt ādas bojājumus un izraisīt kairinājumu un/vai dermatītu.
Saskare ar acīm	Saskarē ar acīm pastāv risks gūt pārejošu kodīguma sajūtu vai apsārtumu.

4.3 Norāde par nepieciešamo neatliekamo medicīnisko palīdzību un īpašu aprūpi

Norādījumi ārstam Ārstēšanai jābūt galvenokārt simptomātiskai un vērstai uz simptomu atvieglošanu.

5. IEDĀLA: Ugunsdzēsības pasākumi

5.1 Ugunsdzēsības līdzekļi

Piemēroti ugunsdzēsības līdzekļi	Ugunsgrēka gadījumā izmantojiet putas, sausas ķīmiskas vielas vai oglekļa dioksīda ugunsdzēsības aparātu vai izsmidzinātāju.
Nepiemēroti ugunsdzēsības līdzekļi	Neizmantot ūdens strūklu. Ūdens strūklas lietošana var izraisīt uguns izplatīšanos, izšķakstot degošo produktu.

5.2 Īpaša vielas vai maisījuma izraisīta bīstamība

Vielai vai maisījumam piemītošais kaitīgums	Nokļūstot ugunī vai uzkarstot, pieaugis spiediens un tvertne var uzsprāgt.
Bīstami sadegšanas produkti	Degšanas produkti var iekļaut sekojošo: oglekļa oksīdi (CO , CO_2)

5.3 Ieteikumi ugunsdzēsējiem

Īpaši norādījumi ugunsdzēsējiem	Nedrīkst rīkoties bez atbilstošas apmācības vai pakļaujot sevi riskam. Ja notikusi aizdegšanās, nekavējoties jānorobežo notikuma vieta, izraidot visas personas no negadījuma apkārnes.
Īpašs aizsargaprīkojums ugunsdzēsējiem.	Ugunsdzēsējiem jāvilkā atbilstošs aizsargaprīkojums un autonomie elpošanas aparāti (SCBA) ar slēgtu sejas daļu, kas darbojas paaugstinātā iekšējās maskas spiediena režīmā. Eiropas standartam EN 469 atbilstošs ugunsdzēsēju apģērbs (tajā skaitā ķiveres, aizsargapavi un cimdi), nodrošinās pamataizsardzību ķīmisku avāriju gadījumos.

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 3/12
Versija	3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums			6 Maijs 2021.	Valoda LATVIEŠU (Latvia)

6. IEDĀLA: Pasākumi nejaušas noplūdes gadījumos

6.1 Individuālās drošības pasākumi, aizsardzības līdzekļi un procedūras ārkārtas situācijām

Personām, kuras nav apmācītas ārkārtas situācijām	Nedrīkst rīkoties bez atbilstošas apmācības vai pakļaujot sevi riskam. Evakuēt no apkārtējās zonas. Izvairieties no nepiederošu un neaizsargātu darbinieku ieklūšanas. Ja viela ir izlījusi, nespēkarieties tai un nekāpiet tajā. Grīdas var būt滑denas; esiet uzmanīgi, lai nenokristu! Uzvilk piemērotu individuālo aizsargekipējumu.
Ārkārtas palīdzības sniedzējiem	Ja noplūdušo produktu savākšanas laikā ir nepieciešams speciāls apgērbs, iepazīties ar visu 8. nodalā aprakstīto informāciju par piemērotiem un nepiemērotiem materiāliem. Skatīt arī informāciju sadaļā "Personām, kuras nav apmācītas ārkārtas situācijām".
6.2 Vides drošības pasākumi	Novērst izbirušā materiāla izkaisīšanos un aizskalošanu, kā arī saskari ar augsnsi, ūdens tilpnēm, noteigrāvjiem un kanalizāciju. Ja produkts ir izraisījis vides (kanalizācijas, ūdenstilpju, augsnses vai gaisa) piesārņošanu, informēt attiecīgās institūcijas.
6.3 Ierobežošanas un savākšanas paņēmieni un materiāli	
Mazos daudzumos izšķakstīti produkti	Apturēt noplūdi, ja tas nav saistīts ar risku. Pārvietot rezervuārus prom no noplūdes zonas. Absorbēt ar inertu materiālu un novietot piemērotā atkritumu savākšanas konteinerā. Nodot iznīcināšanai akreditētiem atkritumu savākšanas dienestiem.
Lielos daudzumos izšķakstīti produkti	Apturēt noplūdi, ja tas nav saistīts ar risku. Pārvietot rezervuārus prom no noplūdes zonas. Novērst noklūšanu kanalizācijas noteckaurulēs, ūdenstecēs, pagrabtelpās vai norobežotās vietās. Apturēt noplūdi un savākt izšķakstīto produktu ar neuzliesmojošiem, absorbējošiem materiāliem, piem., smilti, zemi, vermiculītu vai kīzelgūru un novietot konteineros turpmākai iznīcināšanai saskaņā ar vietējiem noteikumiem. Nodot iznīcināšanai akreditētiem atkritumu savākšanas dienestiem.
6.4 Atsauce uz citām iedaļām	Skatīt 1. nodaļu par kontaktinformāciju avārijas situācijās. Skatiet 5. sadaļu ugunsdzēsības pasākumiem. Skatīt 8. nodaļu par piemērotiem individuālajiem aizsardzības līdzekļiem. Informāciju par vides aizsardzības pasākumiem skatīt 12. nodalā. Papildus informācijas iegūšanai par atkritumu iznīcināšanu, skatīt 13. nodaļu.

7. IEDĀLA: Lietošana un glabāšana

7.1 Piesardzība drošai lietošanai

Aizsardzības pasākumi	Uzvilk piemērotu individuālo aizsargekipējumu.
Ieteikumi par vispārīgajiem darba higienas pasākumiem	Vietās, kur notiek šī materiāla pārvietošana, uzglabāšana vai pārstrāde, nav pieļaujama ēšana, dzeršana un smēķēšana. Pēc pārvietošanas rūpīgi nomazgāties. Pirms ieiešanas telpās, kas paredzēta ēšanai, novilktais pārēru un nonemtais aizsardzības līdzekļus. Papildus informācijas iegūšanai par higienas pasākumiem, skatīt arī 8. nodaļu.
7.2 Drošas glabāšanas apstākļi, tostarp visu veidu nesaderība	Uzglabāt saskaņā ar vietējiem noteikumiem. Uzglabāt sausā, vēsā un labi ventilējamā vietā, atsevišķi no nesavietojamiem materiāliem (skatīt 10. nodaļu). Sargāt no karstuma un tiešiem saules stariem. Rezervuāru turēt cieši noslēgtu un hermetizētu līdz brīdim, kad tas tiek izmantots. Atvērtās tvertnes ir rūpīgi no jauna jāhermetizē un jāuzglabā stāvus, lai novērstu vielas noplūdi. Glabāt un lietot tikai ierīcēs/tvertnēs, kas paredzētas šī produkta lietošanai. Neuzglabāt nemarķētos konteineros.
Nav piemērots	Paugstinātas temperatūras ilgstoša iedarbība..

7.3 Konkrēts(-i) galalietošanas veids(-i)

Ieteikumi: Skatiet sadaļu 1.2 un iedarbības scenārijus pielikumā (ja piemērojams).

8. IEDĀLA: Iedarbības pārvaldība/individuālā aizsardzība

8.1 Pārvaldības parametri

<u>Arodekspozīcijas robežvērtības</u>	Iedarbības robežkoncentrācija nav zināma.
Produkta/sastāvdaļas nosaukums	Iedarbības robežvērtības
Destilāts (naftas), hidrēts, ar augstu parafīnu koncentrāciju	Ministru kabineta noteikumi Nr.325 - AER (Latvija). AER 8 st: 5 mg/m ³ 8 stundas. Publicēts /pārskatīts: 5/2007
Destilāts (naftas), hidrēts, ar augstu parafīnu koncentrāciju	Ministru kabineta noteikumi Nr.325 - AER (Latvija). AER 8 st: 5 mg/m ³ 8 stundas. Publicēts /pārskatīts: 5/2007
naftas smēre as, C15-30, hidroģenētās, neutrālās uz naftas smēre as, C15-30, hidroģenētās, neutrālās uz	Ministru kabineta noteikumi Nr.325 - AER (Latvija).

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 4/12
Versija 3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts	Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.		Valoda	LATVIEŠU (Latvia)

8. IEDĀĻA: iedarbības pārvaldība/individuālā aizsardzība

eļļas pamata

AER 8 st: 5 mg/m³ 8 stundas. Publicēts /pārskatīts: 5/2007

Naftas ziežellas, C20-50 pēc hidroapstrādes, pamatsastāvdaļa ir neitrāla eļļa

Ministru kabineta noteikumi Nr.325 - AER (Latvija).AER 8 st: 5 mg/m³ 8 stundas. Publicēts /pārskatīts: 5/2007

Naftas destilāti, ar šķīdinātāju no parafīniem attīrtā smagā parafīnu frakciju

Ministru kabineta noteikumi Nr.325 - AER (Latvija).AER 8 st: 5 mg/m³ 8 stundas. Publicēts /pārskatīts: 5/2007

Lai gan šajā sadaļā var būt norādīti konkrēti OEL dažiem komponentiem, citi komponenti var atrasties jebkurā radītajā miglā, izgarojumos vai putekļos. Tāpēc konkrētie OEL nevar būt piemērojami produktam kopā un ir norādīti tikai informācijai.

Ieteicamās pārraudzības procedūras

Ja šis produkts satur sastāvdaļas, kam ir noteiktas arodekspozīcijas robežvērtības, var būt nepieciešama personāla, darba vietas gaisa vai bioloģiskā uzraudzība, lai noteiktu ventilācijas vai citu kontroles pasākumu efektivitāti un/vai elpošanas ceļu aizsardzības līdzekļu lietošanas nepieciešamību. Jāpublicē norāde uz uzraudzības standartiem, piemēram, sekojošajiem: Eiropas standarts EN 689 (Darba vides gaiss. Vadlīnijas ieelpojoamo ķīmisko vielu ekspozīcijas novērtējumam, salīdzinot ar robežvērtībām, un mērišanas stratēģija.) Eiropas standarts NE 14042 (Darba vides gaiss - Vadlīnijas ķīmisko un bioloģisko vielu ietekmes novērtēšanas procedūru sagatavošanai un izmantošanai) Eiropas standarts EN 482 (Darba vides gaiss. Vispārējās prasības ķīmisko vielu mērišanas procedūru veikspējai.) Būs nepieciešamas arī norādes uz nacionālajiem vadlīniju dokumentiem, kas satur bīstamo vielu noteikšanas metodes.

Noteikts līmenis, kurā nav iedarbības

Nav pieejamas DNELs/DMELs vērtības.

Paredzamā koncentrācija, pie kurās nenovēro nelabvēlīgu iedarbību

Nav pieejamas PNECs vērtības.

8.2 iedarbības pārvaldība

Atbilstoša tehniskā pārvaldība

Nodrošināt vilkmes ventilāciju vai citus tehniskos risinājumus, lai nepieļautu, ka attiecīgā koncentrācija gaisā pārsniedz attiecīgās arodekspozīcijas robežvērtības.

Visām aktivitātēs kas ir saistītas ar ķīmikālijām nepieciešams izvērtēt veselības riskus, lai nodrošinātu kontrolētu vidi. Personāla aizsargājošais aprīkojums ir jālieto tikai gadījumā, kad ir attiecīgi izvērtēti visi pārējie kontroles veidi. Individuālajiem aizsarglīdzekļiem jāatbilst atbilstīgiem standartiem, jābūt piemērotiem lietošanai, tie jāsaglabā labā stāvoklī un pareizi jākopj.

Vērsieties pie individuālo aizsarglīdzekļu piegādātāja, lai sanemtu konsultāciju par izvēli un attiecīgajiem standartiem. Lai iegūtu papildu informāciju, sazinieties ar savu nacionālo standartizācijas organizāciju.

Aizsarglīdzekļu galīgā izvēle būs atkarīga no risku novērtējuma. Svarīgi nodrošināt, ka visi individuālo aizsarglīdzekļu elementi ir saderīgi.

Tādi individuālās aizsardzības pasākumi

Sanitāri higiēniskie pasākumi

Pēc jebkuras saskarsmes ar ķīmiskajiem produktiem, rūpīgi nomazgāt rokas, apakšdelmus un seju pirms ēšanas, smēķēšanas un tualetes apmeklējuma, kā arī pēc darba. Nodrošināt, ka acu skalošanas ierīces un rošības dušas atrodas tuvu darba zonai.

Elpošanas aizsardzība

Nepietiekamas ventilācijas apstākļos aizsargāt elpošanas orgānus. Pareiza respiratoru izvēle ir atkarīga no ķīmikālijām, ar kurām rīkojas, darba un lietošanas apstākļiem, kā arī no respiratora lietošanas noteikumiem. Attiecībā uz katru paredzēto lietošanas veidu būtu jāizstrādā drošības procedūra. Respirators tādēļ būt

Aizsargbrilles ar sānu aizsargiem.

Acu/sejas aizsardzība

Ādas aizsardzība

Cimdi jāizvēlas, konsultējoties ar piegādātāju/ražotāju un ievērojot darba apstākļu pilnu vērtējumu.

Roku aizsardzība

Leteicams: nitrila cimdi.

Ilgizturības laiks:

Tā kā atšķiras konkrētā darba vide un materiālu izmantošanas prakse, katram paredzamajam pielietojumam jāizveido drošības procedūras. Pareiza aizsargcimdu izvēle atkarīga no izmantojamajām ķīmiskajām vielām un darba un izmantošanas apstākļiem. Vairums cimdu nodrošina aizsardzību tikai uz noteiktu laiku, un tad tie ir jāizmet vai jānomaina (pat vislabākie ķīmiskās pretestības cimdi sairs pēc atkārtotas pakļaušanas ķīmisko vielu iedarbībai).

Cimdi jāizvēlas, konsultējoties ar piegādātāju/ražotāju un ievērojot darba apstākļu pilnu vērtējumu.

Ilgizturības laiks:

Noplūdes laika datus laboratorijas testu apstākļos ġenerē cimdu ražotāji, un tie uzrāda, cik ilgi

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 5/12
Versija	3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.	(Latvia)	Valoda LATVIEŠU	

8. IEDĀĻA: Iedarbības pārvaldība/individuālā aizsardzība

cimdi nodrošina efektīvu izsūkšanās pretestību. levērojot noplūdes laika ieteikumus, svarīgi ievērot faktiskās darba vietas apstāklus. Lai sanemtu aktuālo tehnisko informāciju par ieteiktā cimdu veida noplūdes laiku, konsultējieties pie piegādātāja.

Mūsu ieteikumi par cimdu izvēli ir šādi:

Nepārtraukta saskare:

cimdi ar minimālo noplūdes laiku - 240 minūtes vai >480 minūtes, ja var iegādāties atbilstošus cimdos.

Ja atbilstoši cimdi ar tāda līmena aizsardzību nav pieejami, var lietot cimdos ar ūsāku noplūdes laiku, ja tiek noteikti un ievēroti attiecīgie cimdu apkopes un nomaiņas režīmi.

Īslaicīga/šķakstu aizsardzība:

ieteicamie noplūdes laiki - tādi paši kā iepriekšminētie.

Atzīts, ka īslaicīgai, pārejošai saskarei var izmantot cimdos ar ūsāku noplūdes laiku. Tāpēc jānosaka un stingri jāievēro attiecīgi apkopes un nomaiņas režīmi.

Cimdu biezums:

Parastajiem darbiem mēs iesakām cimdos, kas ir biezāki par 0,35 mm.

Ir jāuzsver tas, ka cimdu biezums neliecinā par cimdu izturību pret noteiktu ķimikāliju, jo cimda caursūkšanās efektivitāte ir atkarīga no cimda materiāla sastāva. Tāpēc cimdu izvēle ir jāveic pamatojoties uz veicamo uzdevumu un izmantošanas laiku.

Ir jāuzsver tas, ka cimdu biezums neliecinā par cimdu izturību pret noteiktu ķimikāliju, jo cimda caursūkšanās efektivitāte ir atkarīga no cimda materiāla sastāva. Tāpēc cimdu izvēle ir jāveic pamatojoties uz veicamo uzdevumu un izmantošanas laiku.

Piezīme: Atkarībā no veicamā uzdevuma, ir nepieciešami cimdi ar dažādiem biezumiem īpašiem uzdevumiem. Piemēram:

- Plānākus cimdos (līdz 0,1 mm vai mazāk) var izvēlēties ātriem roku darbiem. Taču šie cimdi neaizsargās pārāk ilgi un parasti ir paredzēti vienai lietošanas reizei.
- Biezākus cimdos (līdz 3mm vai vairāk) var izvēlēties darbiem, kur pastāv satraumēšanās risks no mehāniskas ierīces (arī ķīmiskām vielām), proti, durbos, kuros var saskrāpēties vai sasisties.

Āda un ķermenis

Aizsargapģērba lietošana ir laba rūpnieciskā prakse.

Personāla ķermenē aizsargekipējums jāizvēlas atkarībā no veicamā uzdevuma, nemot vērā riskus, kādiem tiks pakļauts darbinieks, kā arī, speciālistam ir jānovērtē tā piemērotība pirms darbībām ar šo produktu.

Kokvilnas vai poliester/akokvilnas virsvalki nodrošinās aizsardzību tikai pret vieglu, virspusēju piesārņojumu, kas neizsūcas cauri līdz ādai. Ja pastāv augsts iedarbības uz ādu risks (piemēram, savācot izšķķstījumus vai ja ir šķakatu risks), vajadzīgi ķ

Skatīt standartu:

Elpošanas aizsardzība: EN 529

Cimdi: EN 420, EN 374

Acu aizsardzība: EN 166

Filtrējoša pusmaska: EN 149

Filtrējoša pusmaska ar vārstu: EN 405

Pusmaska: EN 140 papildu filtrs

Pilna sejas maska: EN 136 papildu filtrs

Dalīju filtri: EN 143

Gāzes/kombinētie filtri: EN 14387

Vides riska pārvaldība

Jākontrolē izmešo no ventilācijas vai apstrādes iekārtām, lai nodrošinātu to atbilstību vides aizsardzības likumdošanas prasībām. Dažos gadījumos būs nepieciešams izmantot izmešu skruberus, filtrus vai veikt apstrādes iekārtu tehniskus pārveidojumus, lai samazinātu izmešus līdz pieļaujamam līmenim.

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 6/12
Versija 3	Publicēšanas datums	Formāts	Latvija	Valoda LATVIEŠU
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.	(Latvia)		

9. IEDĀLA: Fizikālās un ķīmiskās īpašības

9.1 Informācija par fizikālajām un ķīmiskajām pamatīpašībām

Izskaits

Agregātstāvoklis	Šķidrums.
Krāsa	Dzintara.
Smarža	Nav pieejams.
Smaržas slieksnis	Nav pieejams.
pH	Nav piemērojams.
Kušanas/sasalšanas temperatūra	Nav pieejams.
Viršanas punkts un viršanas temperatūras diapazons	Nav pieejams.
Sabiezēšanas temperatūra	-45 °C
Uzliesmošanas temperatūra	Slēgtā tīģeļa: >200°C (>392°F) [Penskis-Martens.]
Iztvaikošanas ātrums	Nav pieejams.
Uzliesmojamība (cietām vielām, gāzēm)	Nav pieejams.
Augstākā/zemākā uzliesmojamība vai sprādziena robežas	Nav pieejams.
Tvaika spiediens	Nav pieejams.
Tvaika blīvums	Nav pieejams.
Relatīvais blīvums	Nav pieejams.
Blīvums	<1000 kg/m ³ (<1 g/cm ³) pie 15°C
Šķīdība	nešķīstošs ūdenī.
Sadalījuma koeficients: n-oktanols/ūdens	Nav pieejams.
Pašaizdegšanās temperatūra	Nav pieejams.
Noārdīšanās temperatūra	Nav pieejams.
Viskozitāte	Kinemātiskā: 70 mm ² /s (70 cSt) pie 40°C Kinemātiskā: 12.7 uz 13.3 mm ² /s (12.7 uz 13.3 cSt) pie 100°C
Sprādzienbīstamība	Nav pieejams.
Oksidēšanas īpašības	Nav pieejams.

9.2 Cita informācija

Nav papildus informācijas.

10. IEDĀLA: Stabilitāte un reaģētspēja

10.1 Reaģētspēja	Šim produktam nav pieejami specifiski testa dati. Papildus informācijai skatiet "Nevēlamie apstākļi un nesaderīgie materiāli".
10.2 Ķīmiskā stabilitāte	Produkts ir stabils.
10.3 Bīstamu reakciju iespējamība	Normālos uzglabāšanas un lietošanas apstākļos bīstamas reakcijas nenotiks. Pie normāliem uzglabāšanas un lietošanas apstākļiem, bīstama polimerizācija nenotiks.
10.4 Apstākļi, no kuriem jāvairās	Izvairīties no visiem iespējamajiem uzliesmojuma avotiem (dzirkstelēm vai liesmām).
10.5 Nesaderīgi materiāli	Reaģē vai nesavietojams ar sekojošiem materiāliem: oksidējoši materiāli.
10.6 Bīstami noārdīšanās produkti	Pie normāliem uzglabāšanas un lietošanas apstākļiem nevajadzētu rasties bīstamiem sadalīšanās produktiem.

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 7/12
Versija	3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.	(Latvia)	Valoda	LATVIEŠU

11. IEDĀLA: Toksikoloģiskā informācija

11.1 Informācija par toksikoloģisko ietekmi

Akūtās toksicitātes novērtējums

Produkta/sastāvdaļas nosaukums	Caur muti (mg/kg)	Caur ādu (mg/kg)	Ieelpošana (gāzu) (ppm)	Ieelpošana (tvaiku) (mg/l)	Ieelpošana (putekļu un miglas) (mg/l)
Alkifenols ar garu ķēdi	2500	N/A	N/A	N/A	N/A

Informācija par iespējamajiem iedarbības veidiem
Paredzētie uzņemšanas veidi: Caur ādu, ieelpojot.

Iespējama akūta ietekme uz veselību

Ieelpojot	Zemā izgarojumu spiediena dēļ to ieelpošana apkārtējos apstākļos parasti nerada problēmas.
Norīšana	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.
Saskare ar ādu	Attauko ādu. Var izraisīt ādas sausumu un kairinājumu.
Saskare ar acīm	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.

Ar fizikālajām, kīmiskajām un toksikoloģiskajām īpašībām saistītie simptomi

Ieelpojot	Nav specifisku datu.
Norīšana	Nav specifisku datu.
Saskare ar ādu	Nelabvēlīgie simptomi var izpausties kā: kairinājums izžūšana plaisāšana
Saskare ar acīm	Nav specifisku datu.

Aizkavēta un tūlītēja, kā arī hroniska ietekme, ko rada īslaicīga un ilgstoša iedarbība

Ieelpojot	Pārmēriga gaisā esošu pilienu vai aerosolu iedarbība var izraisīt elpošanas ceļu kairinājumu.
Norīšana	Liela daudzuma vielas norīšana var izraisīt nelabumu un caureju.
Saskare ar ādu	Ilgstoša vai atkārtota saskare var radīt ādas bojājumus un izraisīt kairinājumu un/vai dermatītu.
Saskare ar acīm	Saskarē ar acīm pastāv risks gūt pārejošu kodīguma sajūtu vai apsārtumu.

Iespējama hroniska ietekme uz veselību

Vispārīgi	IZMANTOTAS MOTORELLAS Degšanas produkti, kas rodas iekšdedzes dzinēju ekspluatācijas laikā, lietošanas laikā piesārņo motorellas. Izmantota motorella var saturēt bīstamus komponentus, kas var izraisīt ādas vēzi. Tādēļ jāizvairās no biežas vai ilgstošas iedarbības un jāievēro higienas prasības.
Kancerogēnumi	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.
Mutagenitāte	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.
Ietekme uz attīstību	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.
Iedarbība uz augļi	Nav ziņu par būtisku ietekmi vai kritisku bīstamību.

12. IEDĀLA: Ekoloģiskā informācija

12.1 Tokiskums

Vides apdraudējumi Nav klasificēts kā bīstams

12.2 Noturība un spēja noārdīties

◀ Paredzams, ka pakļaujas bioloģiskajai noārdīšanai.

12.3 Bioakumulācijas potenciāls

Nav sagaidāma šī produkta bioakumulācija vidē ar barības kēžu starpniecību.

12.4 Mobilitāte augsnē

Sadalīšanās koeficients sistēmā augst - ūdens (K_{oc})	Nav pieejams.
Mobilitāte	Izšķakstījumi var iesūkties zemē, radot gruntsūdeņu piesārņojumu.

12.5 PBT un vPvB ekspertīzes rezultāti

Produkts neatbilst PBT vai vPvB kritērijiem saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 1907/2006 XIII pielikumu.

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 8/12
Versija	3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums			6 Maijs 2021.	Valoda LATVIEŠU (Latvia)

12. IEDĀLA: Ekoloģiskā informācija

12.6 Citas nelabvēlīgas ietekmes

Cita ekoloģiska informācija

Izšķakstītā viela var veidot plēvi uz ūdens virsmas, kaitējot organismiem. Tāpat var pasliktināties skābekļa apmaiņa.

13. IEDĀLA: Apsvērumi saistībā ar apsaimniekošanu

13.1 Atkritumu apstrādes metodes

Produkts

Izvietošanas paņēmieni

Ja iespējams, parūpējieties, lai produkts tiktu pārstrādāts. Iznīcināt ar pilnvarotas personas/atkritumu apglabāšanas uzņēmuma starpniecību saskaņā ar vietējiem noteikumiem.

Bīstami atkritumi

Jā.

Eiropas atkritumu katalogs (EWC)

Atkritumu kods	Atkritumu apzīmējums
13 02 05*	nehlorētas motorellas, pārnesumu eļļas un smērellas uz minerāleļļu bāzes

Tomēr, ja ir atkāpes no paredzētās lietošanas un/vai iespējama piesārņotāju klātbūtne, var būt vajadzīgs gala lietotājam piešķirt citu atkritumu apglabāšanas kodu.

Iepakojums

Izvietošanas paņēmieni

Ja iespējams, parūpējieties, lai produkts tiktu pārstrādāts. Iznīcināt ar pilnvarotas personas/atkritumu apglabāšanas uzņēmuma starpniecību saskaņā ar vietējiem noteikumiem.

Īpaši piesardzības pasākumi

Šo vielu vai produktu un iepakojumu likvidēt drošā veidā. Tukšajās tvertnēs vai uz iepakojuma starplikām var saglabāties produkta atlikumi. Novērst izbirušā materiāla izkaisīšanos un aizskalošanu, kā arī saskari ar augsnī, ūdens tilpnēm, noteikgrāvjiem un kanalizāciju.

Norādes

Komisijas lēmums 2014/955/ES
Direktīva 2008/98/EK

14. IEDĀLA: Informācija par transportēšanu

	ADR/RID	ADN	IMDG	IATA
14.1 ANO numurs	Netiek reglamentēts.	Netiek reglamentēts.	Netiek reglamentēts.	Netiek reglamentēts.
14.2 ANO sūtīšanas nosaukums	-	-	-	-
14.3 Transportēšanas bīstamības klase(-es)	-	-	-	-
14.4 Iepakojuma grupa	-	-	-	-
14.5 Vides apdraudējumi	Nē.	Nē.	Nē.	Nē.
Papildus informācija	-	-	-	-

14.6 Īpaši piesardzības pasākumi lietotājiem

Nav pieejams.

14.7 Transportēšana bez taras atbilstoši IMO dokumentiem

Nav pieejams.

Produkta nosaukums Aral HighTronic M 5W-40

Produkta kods 467457-DE01

Lapa: 9/12

Versija 3 Publicēšanas datums 20 Septembris 2021

Formāts Latvija

Valoda LATVIEŠU

Iepriekšējās publicēšanas datums 6 Maijs 2021.

(Latvia)

15. IEDĀLA: Informācija par regulējumu

15.1 Drošības, veselības jomas un vides noteikumi/normatīvie akti, kas īpaši attiecas uz vielām un maisījumiem

ES Regula (EK) Nr. 1907/2006 (REACH)

XIV pielikums – To vielu saraksts, uz ko attiecas licencēšana

XIV pielikums

Neviena no sastāvdaļām nav iekļauta sarakstā.

Īpaši bīstamas vielas

Neviena no sastāvdaļām nav iekļauta sarakstā.

ES Regula (EK) Nr. 1907/2006 (REACH)

XVII pielikums – dažu bīstamu vielu, maisījumu un izstrādājumu ražošanas, tirgū laišanas un lietošanas ierobežojumi

Citi normatīvie akti

Statuss, saskaņā ar REACH	Kā norādīts 1. sadalā, uzņēmums pārdod šo produktu ES atbilstoši esošajām REACH prasībām.
Savienoto Valstu reģistrs (TSCA (Toksko vielu uzraudzības likums) 8b)	Vismaz viena sastāvdaļa nav iekļauta sarakstā.
Austrālijas ķīmisko vielu reģistrs (AICS)	Visas sastāvdaļas ir iekļautas sarakstā vai nav pakļautas uzraudzībai.
Kanādas reģistrs	Visas sastāvdaļas ir iekļautas sarakstā vai nav pakļautas uzraudzībai.
Kīnas reģistrs (IECSC (Kīnas esošo ķīmisko vielu saraksts))	Vismaz viena sastāvdaļa nav iekļauta sarakstā.
Japānas reģistrs (ENCS (Esošās un jaunās ķīmiskās vielas))	Visas sastāvdaļas ir iekļautas sarakstā vai nav pakļautas uzraudzībai.
Korejas reģistrs (KECI (Korejas esošo ķīmisko vielu reģistrs))	Visas sastāvdaļas ir iekļautas sarakstā vai nav pakļautas uzraudzībai.
Filipīnu reģistrs (PICCS (Filipīnu ķīmikāļu un ķīmisko vielu reģistrs))	Visas sastāvdaļas ir iekļautas sarakstā vai nav pakļautas uzraudzībai.
Taiwānas ķīmisko vielu saraksts (TKVS)	Visas sastāvdaļas ir iekļautas sarakstā vai nav pakļautas uzraudzībai.

Ozonu noplicinošas vielas (1005/2009/ES)

Nav iekļauts sarakstā.

Iepriekš norunāta piekrišana (PIC) (ES/649/2012)

Nav iekļauts sarakstā.

ES - ietvarlīguma Direktīva par ūdeni – prioritārās vielas

Neviena no sastāvdaļām nav iekļauta sarakstā.

Seveso direktīva

Šis produkts netiek uzraudzīts saskaņā ar Seveso direktīvu.

15.2 Ķīmiskās drošības novērtējums Vienai vai vairākām vielām šajā maisījumā ir veikts maisījuma ķīmiskās drošības novērtējums. Maisījumam ķīmiskās drošības novērtējums netika veikts.

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 10/12
Versija	3	Publicēšanas datums	20 Septembris 2021	Formāts Latvija
Iepriekšējās publicēšanas datums			6 Maijs 2021.	Valoda LATVIEŠU (Latvia)

16. IEDĀLA: Cita informācija

Saīsinājumi un akronīmi

ADN = Eiropas nolīgums par starptautiskiem bīstamu kravu pārvadājumiem pa iekšējiem ūdensceļiem
 ADR = Eiropas valstu nolīgums par bīstamo kravu starptautiskajiem pārvadājumiem ar autotransportu
 ATE = Akūtās toksicitātes novērtējums
 BCF = Biokoncentrēšanās faktors
 CAS = Ķīmiskais referatīvais dienests
 CLP = Klasificēšanas, markēšanasun iepakošanas regula [Rugula (EK) No. 1272/2008]
 CSA = Ķīmiskās drošības nocērtējums
 CSR = Ķīmiskās drošības ziņojums
 DMEL = Atvasinātais minimālās iedarbības līmenis
 DNEL = Atvasinātais beziedarbības līmenis
 EINECS = Eiropas komerciālo ķīmisko vielu saraksts
 ES = iedarbības scenārijs
 EUH uzraksts = CLP specifisks brīdinājuma uzraksts
 EWC = Eiropas atkritumu katalogs
 GHS = ķīmisko vielu klasificēšanas un markēšanas globāli harmonizētā sistēma
 IATA = Starptautiskā gaisa pārvadājumu asociācija
 IBC = Vidējas kravnesības konteiners
 IMDG = Starptautiskais līgums par bīstamo kravu pārvadāšanu pa jūru
 LogPow = oktanola/ūdens sadalīšanās koeficients logarīms
 MARPOL = 1973.gada Starptautiskā konvencija par piesārnošanas novēršanu no kuģiem un tās 1978.gada protokols. ("Marpol" = jūras piesārnošana)
 OECD = Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
 PBT = Noturīgs, bioakumulējošs un toksisks
 PNEC = Paredzamā koncentrācija, pie kurās nenovēro nelabvēlīgu iedarbību
 REACH = Ķīmisko vielu reģistrācija, novērtēšana, licencēšana un ierobežojumi [Regula (EK) Nr. 1907/2006]
 RID = Līgums par bīstamo kravu starptautisko pārvadāšanu pa dzelzceļu
 RRN = REACH reģistrācijas numurs
 SADT = Pašpaātrinošā sadalīšanās temperatūra
 SVHC = ļoti lielas bažas izraisošas vielas
 STOT-RE = Toksiska ietekme uz mērķorgānu - atkārtota iedarbība
 STOT-SE = Toksiska ietekme uz mērķorgānu - vienreizēja iedarbība
 TWA = Vidējā noteiktā laika periodā
 UN = Apvienotās nācijas
 UVCB = Salikta oglūdeņraža viela
 GOS = Gaistošs organisks savienojums
 vPvB = ļoti noturīga un ļoti bioakumulatīva viela
 Mainīgs = var saturēt vienu vai vairākas no sekojošajām vielām 64741-88-4 / RRN 01-2119488706-23, 64741-89-5 / RRN 01-2119487067-30, 64741-95-3 / RRN 01-2119487081-40, 64741-96-4 / RRN 01-2119483621-38, 64742-01-4 / RRN 01-2119488707-21, 64742-44-5 / RRN 01-2119985177-24, 64742-45-6, 64742-52-5 / RRN 01-2119467170-45, 64742-53-6 / RRN 01-2119480375-34, 64742-54-7 / RRN 01-2119484627-25, 64742-55-8 / RRN 01-2119487077-29, 64742-56-9 / RRN 01-2119480132-48, 64742-57-0 / RRN 01-2119489287-22, 64742-58-1, 64742-62-7 / RRN 01-2119480472-38, 64742-63-8, 64742-65-0 / RRN 01-2119471299-27, 64742-70-7 / RRN 01-2119487080-42, 72623-85-9 / RRN 01-2119555262-43, 72623-86-0 / RRN 01-2119474878-16, 72623-87-1 / RRN 01-2119474889-13

Procedūra, kas veikta, lai atvasinātu klasifikāciju saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 1272/2008 [CLP/GHS]

Klasifikācija	Pamatojums
Nav klasificēts.	

Saīsināto H formulējumu pilns teksts	H304 H317 H373	Var izraisīt nāvi, ja norīj vai ieklūst elpcelos. Var izraisīt alergisku ādas reakciju. Var izraisīt orgānu bojājumus ilgstošas vai atkārtotas iedarbības rezultātā.
Klasifikācijas [CLP/GHS] pilns teksts	Asp. Tox. 1 Skin Sens. 1B STOT RE 2	BĪSTAMS IEELPOJOT - 1. kategorija ĀDAS SENSIBILIZĀCIJA - 1.B kategorija TOKSISKA IETEKME UZ MĒRKORGĀNU - ATKĀRTOTA IEDARBĪBA (STOT) - 2. kategorija

Vēsture

**Publicēšanas datums/
Labojuma datums** 20/09/2021.

**Iepriekšējās publicēšanas
datums** 06/05/2021.

Sagatavoja: Product Stewardship

Produkta nosaukums	Aral HighTronic M 5W-40	Produkta kods	467457-DE01	Lapa: 11/12
Versija 3	Publicēšanas datums 20 Septembris 2021	Formāts	Latvija	Valoda LATVIEŠU
Iepriekšējās publicēšanas datums	6 Maijs 2021.	(Latvia)		

16. IEDĀLA: Cita informācija

▼ Norāda informāciju, kas ir mainīta salīdzinot ar iepriekš publicēto versiju.

Brīdinājums lasītājam

Izveikti visi praktiski iespējamie pasākumi, lai nodrošinātu, lai šī datu lapa un tajā ietvertā informācija par veselību, drošību un vidi būtu precīza tālāk norādītajā datumā. Attiecībā uz šajā datu lapā ietverto datu un informācijas precizitāti vai pilnīgumu netiek sniegta nekāda tieša vai netieša garantija vai apgalvojumi.

Sniegtā informācija un ieteikumi attiecas uz gadījumiem, kad produktu pārdod, paredzot to attiecīgam lietojumam vai lietojumiem. Jūs drīkstat lietot produktu tikai norādītajiem nolūkiem, saskaņā ar BP Group padomiem.

Lietotāja pienākums ir novērtēt un lietot šo produktu droši, un ievērot visus piemērojamos tiesību aktus. BP Group nav atbildīga par jebkādiem bojājumiem vai ievainojumiem, kas rodas, izmantojot materiālu citādi nekā paredzēts, vai ieteikumu neievērošanas dēļ, vai materiālam raksturīgās bīstamības dēļ. To pircēju pienākums, kas to iegādājas nolūkā apgādāt trešo pusi lietošanai darbā, ir veikt visus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka jebkurai personai, kas darbojas ar produktu vai lieto to, tiek sniegtā šajā datu lapā ietvertā informācija. Darba devēja pienākums ir informēt nodarbinātos un citas personas par visiem šajā datu lapā aprakstītajiem apdraudējumiem un par visiem veicamajiem piesardzības pasākumiem. Varat sazināties ar BP Group, lai pārliecinātos, ka šis dokuments ir jaunākais pieejamais. Stingri aizliegts mainīt dokumentu.

Produkta nosaukums Aral HighTronic M 5W-40

Versija 3 **Publicēšanas datums** 20 Septembris 2021

Iepriekšējās publicēšanas datums 6 Maijs 2021.

Produkta kods 467457-DE01

Lapa: 12/12

Formāts Latvija

Valoda LATVIEŠU

(Latvia)